

LASVA SÕNUM

Number 4 (4)

September 2005

Algavaks õppeaastaks

Armsad õpilased, lapsevanemad, koolirahvas

Kirsipõõsad ja marjapuhmad on käesolevaks aastaks oma andidest lahti saanud, ploomipuud ja õunapuud näitavad ennast aga täies andiderüüs. Sügis on käes!

Kaugeltki ei saa rääkida sügise saabu-

misest ainult loodusemärkide järgi. Sügiskuu saabumist seostatakse kooli algusega. Käesoleval aastal alustab õpinguid Kääpa koolis 138 ja Pikakannu koolis 60 last. Koolipersonal on ootevalmis ja koolimajad on ettevalmistatud õppetöö alguseks.

175 koolipäeva täis töid ja tegemisi on jälle ees. See on aeg, mille jooksul tuleb kõigil osapool-

tel – lapsed, vanemad, koolipersonal, anda endast parim. Parim kõigile osapooltele.

Alates 1999 aastast on Haridus- ja teadusminister ning Eesti Õpilasmavalituste Liidu juhatuse esindaja sõlminud koolirahu kokkuleppe. Eeloleva õppeaasta koolirahu leping sõlmitakse 2.septembril Narvas. Sel päeval ja kogu koolirahu lepingu kestvu-

se ajal saab igäüks meist mõelda, mida just tema saab ära teha, et koolis oleks toredam ja rahulikum õhkkond. Koolirahu tseremoonial ulatavad üksteisele käe nii õpetaja, õpilane, lapsevanem kui ka kooli juhtkond. Käesoleva õppeaasta koolirahu motoks on "RÕÕMUGA KOOS". Kokkuleppe eesmärgiks on koolides tõise ja sõbraliku meeleolu tagamine ning õpilaste ja õpetajate koostöö tuginemine teineteisemõistmisele ja

usaldusele.

Koolimajad rõkkavad laste kilgetest, koolitöötajatel on käedjalad tööd täis. Elu käib jälle sama rütmi, mis igal kooliajal. Sügis on käes!

Tarkust kõigisse meie tegudesse 2005/2006 õppeaastal

Jüri Nassar
Vallavanem

President tunnustas Pikakannu kooli

Pikakannu Põhikool sai Vabariigi Presidendi konkursi „Kodu kauniks 2005” laureaadi tiitli, mis anti pidulikult kätte 21. augustil Karksi-Nuias.

Kooliümbruse kujundamise ja korrashoidmisega on koolipere tegelenud aastaid. Igal kevadel istutavad lõpetajad puu või põõsa kooliparki. Suviti on aednikul Ilme Plaksol abiks lapsed.

Palju on kaasa aidanud lapsevanemad. Ühingu Pikakannu Kooli Areng juhatuse esimehe Valeri Kostini eestvõtmisel ehitati väliklass, mis annab suurepärase võimaluse koolile õue-

tundide läbiviimiseks.

Tegevusi on toetanud Hasartmängumaksu Nõukogu, Keskkonnainvesteeringute Keskus, Kultuurkapital, Lasva Vallavalitsus. Hea on alustada uut kooliaastat kauni ümbrusega koolimajas.

Kaunist kooliaastat kõigile õpilajatele ja õpetajatele!

Astrid Hurt

1. september

Soovime kindlat meelt ja tahtejõudu koolitee alustajatele

**Gerda Plado
Helina Hirv
Itirin Kivi
Mallor Mikson
Taavi Adson
Deivi Tähe
Kristjan Vaarend**

Taas algab kooliaeg

*Puud annavad käest kätte tuult
ja inimpõlved teatepulka.
Kes väike tarkust kogub truult,
see sobib varsti suurte hulka.
On ühed väljalennupakul
ja teised alles läve hakul.
Ei iial tühjaks jää see õu.
Ei iial vanaks jää see õu.
On järjest uutel koolialgus.
Ja läinuid saadab koolivalgus.
Puud annavad käest kätte tuult
käest kätte, ladvast latva tuult.
ja põlvest põlve kestab see -
koolirööm ja koolitee.*

(Lehte Hainsalu)

Taas on algamas uus kooliaasta. See on uus algus, töö ja hool mitte ainult õpilasele ja õpetajale, aga ka lapsevanemale. Kui laps alustab kooli suhtumisega, et koolitöö on koolilapse enda, mitte õpetaja või vanemate töö, on see hea algus. Samuti, kui laps tuleb kooli sooviga jagada tähelepanu teistega ja tunnistada teiste õigusi, selle asemel et ennast maailma keskpunktiks pidada, on see tema jaoks veelgi parem algus. Need tunnusjooned on kooliteed alustades märksa tähtsamad kui tähestiku ning sajani numbrite tundmine. Kui laps on vastutustundlik ja koostöövõimeline, hoolitseb ta selle eest, et koolitöö oleks rahuldavalt tehtud. Vastasel juhul, oodates, et teised hoolitseksid tema koolitöö tegemise eest, ning raisates oma energiat ebakohase tähelepanu saavutamiseks ja koostöö vältimiseks, jääb ta teistest maha.

Et arendada lapses vastutust, tuleb seda pigem **jagada**, kui sellest **rääkida!**

Selle asemel et lapse käitumist kritiseerida, jälgige ja parandage iseenda käitumist!

Kui teete oma lapsele kõik ette-taha ära, võtate lapselt võimaluse tema tugevaid külgi avastada. Lapsel peab olema võimalus teha seda, mida ta saaks ise enda heaks teha. Oluline on aga lapsevanema toetav, suunav ja abistav suhtumine.

Leppige koos lapsega kokku kodus koolitöödeks mõeldud aeg ning pidage sellest kinni. Õpetage laps õppima! Eriti oluline on istuda algklassi õpilase kõrval ning koos temaga õppida. Koos õppimine, see tähendab, et lapsevanem kuulab ja vajadusel parandab lapse lugemist,

jälgib kirjutamist ning tuletab lapsele vajadusel meelde kirjutamise põhitõdesid (õiget pliiatsihoidu ja istumis-asendit, suunab vajadusel jälgima kirjalehte jne).

Me kõik tuleme oma lapsepõlve kodust. Perekond on vaimsete vajaduste rahuldamise ja suhtlemise paik. Mida rohkem on lapsed vanematega koos, seda kindlamini omandavad nad suhtlemise alustõed. Perekonnast omandavad lapsed oskuse elada inimeste keskel. Määravaks on vanemate tegelik käitumine, mitte sõnaline õpetamine. Kodu kujundab käitumiskultuuri, viisakuse, taktitunde. Taktitunde tähendab mõõdutunnet käitumisel ning selliste sõnade ja tegevusvahendite kasutamist, milles arvestatakse teise inimese väärikust, oskust näha ette oma sõnade ja tegude tagajärgi. Samuti oskust sündmusi näha mitte ainult omaenda vaatekohast ja tõest, vaid ka teise inimese vaatekohast ja tõest lähtudes.

Oluline on ka empaatiavõime. Empaatiat on võime läbi elada teise inimese tundmusi, samastada end temaga ja tajuda olukordi tema seisukohtadest, elamustest, meeleoludest, püüdlustest lähtudes. Empaatiatundega inimene suudab suhelda inimestega sügava taktilisuse ja heasoovlikkusega. Selle tunde kasvatamine algab lapseas, mil omandatakse teiste ja enda tajumise seaduspärasused.

Eneseväärikus ja oma perekonnast lugupidamine on aluseks ka teistest inimestest lugu- pidamisele ning viisakale käitumisele väljaspool kodu. Meeldiv ja armastusväärne on see, kes teiste suhtes on sõbralik ega tee neile liiga. Teisiti öeldes – HEA INIMENE.

Olla hea ja viisakas, ei maksa midagi. On vaja vaid veidi tahtepingutust, enesekontrolli, enesevalitsemist, teadmisi käitumisnõuetest ning nende järgimise vajalikkusest ja loomulikult kõige nimetatud sisemist arusaamist ja omaksvõttu.

Kasvatases on otsustav osa perekonnal, seega lapsevanematel. Kooliajast vaba aeg peab kuuluma isale ja emale.

- Vaba aja sisustamine on vanemate kohus. Iga lapsevanem peab oma last ise kasvatama ja pühendama

talle oma vaba aja.

- Vanemate ülesanne on kindlustada lapsele tervislikud elutingimused.
- Lapsevanem peab regulaarselt tundma huvi ning vestlema, kuidas mööduvad lapse koolipäevad, millega ta tegeleb koolivälisel ajal jne..
- Lapsevanem peab võimaldama oma lapsele koha, kus ta saab rahulikult õppetööga tegeleda s.o. õppimiskoht, laud, sahtel, mida ta ise korrastab ja korras hoiab.
- Lapsevanem peab hoolitsema selle eest, et lapsel oleks kõik kooliks vajaminev olemas. Laps tunneb end siis kindlalt ja hästi.

Lapsevanema ülesanne on õpetada ja kujundada harjumus:

- et laps hoiaks korras oma töökoha, riided ning oskaks puhtusest lugu pidada
- et laps oskaks viisakalt ja kaasini-mesi arvestavalt käituda
- et laps paneks ise kokku oma koolikoti

Kui kooliga seoses tuleb ette küsimusi, probleeme, arusaamatusi, siis peaks lapsevanem pöörduma koheselt ja otse klassijuhataja poole!!!

Selleks, et koolitee kulgeks mu-rede-ta ja õnnelikult, soovin Teile, kallid lapsevanemad, kannatlikkust, mõistmist ning palju jõudu. Püüdke olla oma lapsele toeks ja nõuandjaks kõikides tema tegemistes. Nii emasa kui ka õpetaja sooviks on kasvatada lapsest **hea** inimene. Selline, kes elus hästi toime tuleb. See on võimalik, kui mõlemad osapooled teevad koostööd

Soovin kõikidele kooliga seotud inimestele meeldivat koostööd, üksteisemõistmist, sallivust ning rõõmu-derohket kooliaega!

Õpetaja Piret Kahre

*Kooliteel meist igaüks kord sammub.
Koolitee on kümneid aastaid pikk.
Koolikotis pliiatsid ja kumm on,
alul aabits, pärast lugemik.
Seda kummi ikka veel ei ole,
mis teeb olematuks kõik me vead.
Koolipoisile, ka ulakale,
õpetaja soovib ainult head.*

(Ott Arder)

Meenutades suvist Pikkjärvel toimunud tunnissõitu

Algas see juba möödunud aastal, kui olin Tsolgo poes kaup ostmas. Leidsin teadete tahvilt kuulutuse, kus oli kirjas, et meie külas Pikkjärvel toimuvad tunnissõidu võistlused. Korraga lõi idee pähe, et mina tahaks ka proovida ja osaleda sellel üritusel. Rääkisin oma headele tuttavatele, et kavatsen minna tunniga sõitma, siis kõik arvasid, et olen ära pööranud ja ajan hullu juttu. Kuid mina oma jonniga ei jätnud ja osalesingi võistlustel. Esimesel aastal sõitsid järvel ka toredad atraktsioonid: Tõnise meisterdatud vaatidest vesijalgratas, õhupallidega kaunistatud paat, kolmnurksed paadid ja ka vetelpääste paat, kus istus Aivo, kes ruttas kohe appi, kui oli tarvis. Minu jaoks oli see tunnissõit tagantjärele mõeldes unistus, mis sai tõeks - nii esimesel korral, kui ka sel suvel, millest tahaksin pikemalt kirjutada.

Ilusal päiksepaistelisel laupäeval toimus Pikkjärvel tunnissõit, mis algas hommikul proovisõitudega. Kui jõudsin järve äärde võttis meid vastu valges ülikonnas härra (nime ei tea) ning küsitles kui kau-

gelt oleme tulnud. Härra sai teada, et oleme kohalikud elanikud naaberkülüst. Juttu jätkus tal terveks päevaks.

Võistluste läbiviijaks oli Hallik Raivo. Tunnissõit toimus kolmele grupile: mehed, naised ja lapsed. Teiseks võistlusalaks oli ekstreemjooks ümber järve, millele anti ühisstart nii suurtele kui väikestele. Kirjeldan jooksu, sest võtsin ka ise osa: Anti start ja jooks toimus mööda järvekaldaäärt pidi. Edasi järve sisse; vesi oli rindkereni ja kivid järve põhjas, millele komistades sai ainult käpuli edasi jõuda. Edasi läks järvest välja üle kraavi hüpates, siis uuesti vette. Seal oli vesi õnneks põlvini. Edasi toimus jooks kuusemetsa all mööda käbisid ja kände trampides. Olin jõudnud juba täpselt teisele poole järve, kuid seal tuli ujuda, sest jalad ei ulatunud põhja. Mööda maanteed sai 100 meetrit joostud, siis olin järve otsas, kus tuli järve põhja mööda kõndida päris pikka maad, sest joosta enam ei jõudnud – põhi oli mudane. Jälle veest välja ja kaldaäärt pidi edasi kuni järgmise veetakistuseni, kus oli

vees ka kände ning paljud kukkusid kõhuli. Lõpuks pikk lõpusirge mööda märga heinamaad kuni ootas ees finish ja kohtunik Raivo,

kes võttis aega. Oli küll väsitav, kuid selle eest väga emotsionaalne jooks.

Seda üritust sponsoreerisid Lasva vald ja sponsorid päris toredate auhindadega. Arvan, et see üritus toimub ka järgmisel aastal, sest nüüd on Arvo Rätseppal enda valmistatud tunnid ning enam ei pea neid laenutama.

Selle ürituse eestvedajaks oli Tsolgo külavanem Arvo Rätsepp. Suured tänud sellise vaevanõudva ürituse läbiviimisele.

Laine Riitsaar
Paidra külast

Tagasivaade suvesse 2005

Möödas on suvi, nagu ikka talvaline, kuid koos oma eripäradega. Suve alustas kultuurimaastikul valla laulu- ja tantsupidu seitsmenda järjestikuse kontserdiga 04. juunil.

10. juunil kutsus taas Kütiorg rahvapeoga.

12. juunil algas projekt "Lasva loomaperede park", mille käigus valla sõprusvallast Soome Vaala vallast Kerttu Mehtälä ja Arja Mustaniemi õpetasid meie naistele betoonist pargikujude tegemist. Koolitus kestis 10 päeva ning selle ajaga valmisid seitsme loomaperede kujud kaunistamiseks Lasva parkmetsa.

Suuremates külades Tsolgos, Kääpal ja Lasval toimusid jaanipeod.

Kütioru Avatud Ateljees toimus 02. juulil rahvusvahelise kunstif-

tivali lõppüritus.

Tsolgo Pikkjärvel peeti 2. juulil järjekordset tunnirallit ja Lasva Käsitööselti igasuvine laager tegutses 4. -9. juulini.

I g a - a s t a n e järvejämm sai teoks 16. juulil. Traditsioonilise pikamaaujumise Lasva järvel võitis Artur Rauk Otsa külast.

Samal päeval tervitas meid Palo mäel folkloorigrupp Ukrainast oma temperamentsete tantsudega. Samamaegselt peeti maha ka kuues Paloturniir Lasva Tervisespordi Seltsi korraldamisel.

Võrumaa Talupidajate Liit pidas oma päeva 22. juulil Lasva külas, kus osales ka põllumajandusminister Ester Tuiksoo. Kännivõistlusel

tuli võitjaks nooruke Andres Sakk meie vallast

Lasva Tervisespordi Seltsi eestvedamisel harrastati kepikõndi Sooküla, Tsolgo, Kääpa, Otsa ja Lasva külade piirkonnas kõigi kolme suvekuu jooksul.

järg lk 4...

Tänuavaldus

Mul on hea meel, et 19. augusti Lasva järve valguse, muusika ja laulu vaatemäng enamusele publikust meeldis. Rahvast oli kogunenud üle ootuste palju ja ka ilm oli meie, kultuuritöötajate, poolel.

Ilma abiliste ja toetajateta ei tule kunagi väga head üritust.

Kõigepealt kuuluvad mu siirad tänusõnad vallavalitsuse kaastöötajatele ja Lasva rahvamaja kollektiivile. Ürituse toetajateks olid talunikest Aimi Puustaja ja Valeri Saveljev, Viive ja Heino Ojaperv,

Klaarika ja Helger Hirv, Viive ja Henn Juhkam, Ülle ja Enn Sakk.

Ettevõtetest AS Kapa Puit, Lasva Liimpuidu AS, AS Taivi

Üksikisikutest Madis Tigasson, Kaili Laugamets, Andu-Priit Kõiveer, Evi Muts, Agur Külaots, Laine Udras, Raido Rööberg, Ain Kookmaa, Mihkel Toom, Priit Kuu-seorg, Mart Kallaste, Räni Huul, Ahti Treier, Armin Karu, Ervin Karu, Mait Mölder

Projekti toetati rahaliselt lisaks Lasva vallavalitsusele Eesti Kul-

tuurkapitali, Eesti Kultuurkapitali Võrumaa Ekspertgrupi, Hasartmängumaksu Nõukogu, Kohaliku Omaalgatuse ja Eestimaa Rahvaliidu poolt.

Ilma teie abita oleks olnud tunduvalt raskem edukalt toimunud üritust teha.

Suured tänusõnad kõigile!

Ka edaspidi teie abile lootma jäädes

Silja Vijar.

Tänu- ja palvekiri

Lasval on selle aasta suvel toimunud palju huvitavaid üritusi. Mitte keegi ei saa öelda, et Lasva - elu on igav. Igav on sellel, kes ise on igav! Inimene, kes vähegi end toast välja vedada on viitsinud, leidis hea tahtmise korral enesele meelepärast ajaviidet. (Ma ei väida, et kodus näiteks raamatulugemine paha ajaviide oleks, vastupidi!) Korraldajad on mõelnud igale eale. Kahjuks on nii mõnestki üritusest osavõtt veidi passiivseks jäänud, kuid ega seda saa pahaks panna – meil igaühel oma huvid, oma tegemised...

Mina isiklikult sain vapustava „puhkuselõpetusepunkti“ augustis Pindi koguduse 70.aastapäevale pühendatud programmist. Seda sõnadesse seada ma ei oska, sest rahu- ja rõõmutunnet saab vaid tunda. Mõtlen, et kirikuga seonduv tähendabki vist rohkem enesesse süüvimist, kuid samas on oluline mitte ära unustada ka kaasinimest enda kõrval. Tajusin igal sammul, kuivõrd kokkuhoidev, hooliv ja sõbralik on Pindi koguduse aktiiv.

Kogesin suurt mõnusat kodutunnet. **AITÄH!**

Imeilusa elamuse sain Järve valguse, muusika ja laulu vaatemängu õhtult.

Siinkohal on mul pisike **palve**. Hea inimene! Palun ole arvestavam ja mõistvam kaasinimese suhtes. Kui sa tuled kontserti kuulama, siis palun kuula!

Naabriga jutustamise ning ringikõndimise ajal ei saa sa ju pakutavat ise nautida ning seda ei saa teha ka sinu lähedalolija. Muide, IGAL etteastel on ALATI kasvõi üksainus huviline kuulaja. Ja kui sind ei huvita, tuleb vaikida / lahkuda sinul, mitte temal. Sama olukord on lastega üritusel käimisega. Olen seda meelt, et kui last on võimalik üritusele kaasa võtta, siis tulebki seda teha. Ei tohi seejuures aga unustada, et lapsevanemal tuleb ka vastutada oma lapse ja tema käitumise eest. Mängimiseks, müramiseks ja jooksmiseks on hoopis teine aeg ja koht. Lapsed on toredad, nad teevad oma siirus vahvaid laste tempe. Lava ees

patseerimine, edasi-tagasi jooksmine ja hõikumine on aga ebaviisakas. Meie, täiskasvanud, peaksime seda oma võsukestele juba maast madalast õpetama – viisaka käitumise kujundamine on iga lapsevanema kohus. Ka publikuks olemist peab õppima.

...Kui publik ei suhtu etendusse kui erilisse sündmusesse, siis see seda tõenäoliselt ka pole. (Nigel Rees raamatus „Head kombed“)

Iga üritust organiseerides üritab korraldaja teha erilist sündmust. Järvepeost eriline sündmus ka kujunes. Sellest võiks isegi traditsioon saada.

SIIRAD TÄNUSÕNAD kõigile, kes ühe või teise suveüritusega seotud olid. Tänu ideede autoritest ja läbiviijatest suurte-pisikeste tegijateni.

Jõudu ja jaksu kõigile, kes ISE teevad ja teistele pakuvad!

Piret Kahre

Tagasivaade suvesse 2005

... algus lk 3

19. augustil toimus esmakordselt Lasva järvel muusika, laulu-ja tule vaatemäng.

26. augustil kutsuti külalisi Kütioru tantsuplatsile, mille vihm järjekordselt katkestas. 43 valla-kodanikku tutvusid Tallinnas Presi-

dendi lossi ja - aiaga ning Pirita kloostri. 27. augustil oli harukordne võimalus Lasva rahvamajas nautida Eesti kõrgetasemelist tant-sukultuuri Eesti Tantsuagentuuri parimate tantsijate esituses.

Igas suvekuus oli midagi tavalist ja midagi üsna uut. Meenuta

Sinagi möödunud suve ja toimeta oma tähelepanekud ning uued mõtted asjaosalisteni, kes saaksid neid ellu viia.

Tagasivaate tegi
Silja Vijar

Pässä—väike küla enne Lasvat

Pässä küla on asunud Lasva järve läänekaldal kaugelt enne eelmise Eesti Vabariigi aega. Vahepealne külanõukogude aeg ja kolhoosiaastad muutsid Pässä küla ja Lasva küla üheks - Lasva suurtalaks. 1996 aastal külade taasmoodustamise ajal otsustati Pässä küla taasluua. Seda küll vähendatud piirides võrreldes eelmise küla piiridega. Praegust Pässä küla võib lugeda kompaktselt, hästipiiritletud ja oma kogukonda tunnistatavaks talaks.

Pässä külas on rahvastikuregistri andmetel 77 elanikku. Ühel ruutkilomeetril elab 29,2 elanikku, mis oma rahvastikutiheduselt on Lasva küla (32,4) järel teisel kohal. Küla rahvastikku mõjutas oluliselt elamuehitus. Nii ühepereelamute kui ridaelamu ehitus tõi külla palju noort rahvast. See avaldab mõju

ka tänasel päeval küla vanuselises koosseisus. Eelkooliealisi lapsi on rahvastikuregistri andmetel 9, pensionäre 6 ja tööelisi 62.

Pässä küla ettevõtlikud inimesed on organiseeritult tegutsenud pidevalt, ning entusiastide eestvedamisel toimusid käesoleval aastal kuuendal külapäeval. Korraldatud on heategevustalguid nii järve kui teepiirkonna korrastamiseks. Koostatud on "Pässä küla arengukava 2003 – 2008". 2003 aastast on moodustatud mittetulundusühing "Pässä Külaselts"

Külapäevade eesmärgiks on olnud ühtekuuluvustunde suurendamine nii külast pärit inimestele kui ka praegusele elanikkonnale. Selle tulemusena on ühtlustunud külavaim, kinnistunud on traditsioonid ja ühistegevuste tegemine on muutunud lihtsamaks. Käesole-

val aastal on suuremaks küla ühistegevuseks planeeritud külapargi rajamine Pässä bussipeatuse piirkonda. Samuti koostöös vallavalitsusega on planeeritud üldkasutatava suusaraja rajamine Lasva piirkonda. Planeeritud külaseltsi tegevust on rahastanud Hasartmängumaksu fond läbi mittetulundusühing "Pässä Külaselts". Loodame jätkata aktiivset projektitööd nende eesmärkide täitmiseks, mis on kavandatud "Pässä küla arengukavas 2003 – 2008"

Pässä külaseltsi esimees, külanõu Ülle Väär on meelsasti valmis koostööks teiste küladega, külade rahvaga.

Kõik, mis on **ISE** tehtud, on hästi tehtud.

Ülle Väär
Pässä külanõu

Pindi kogudus 70

Sel aastal möödus 70 aastat päevast, mil Pindi – Jaani kogudus tunnistati iseseisvaks koguduseks. Väike Rõuge koguduse abikirik sai kihelkonnakiriku õigused ning oma esimeseks õpetajaks tollase Rõuge koguduse abiõpetaja Karl Puusempi. Tänavu 19. ja 20. augustil kogudus mitmete üritustega seda sündmust ka tähistas. Kavas olid neil päevil nii puhkpilliorkester Kungla kontsert, näitegrupp „Aronia“ etendus, sõnadeta jumalateenistus, mis pälvis tähelepanu isegi kirikuvalitsuse juures, Konsistoriumis, Tallinnas, kui ka tegevusi lastele ning noortele, kirikuloterii ning loomulikult pidulik jumalateenistus, milles teenisid kaasa peapiiskop emeeritus Kuno Pajula, praost Andres Mäevere ning Rõuge koguduse diakon Kätlin Liimets. Peapiiskop emeeritus Kuno Pajula ütles muuseas, et iga sünnipäev on samas ka tagasivaatamise ja hinnangute andmise aeg. Ta oli üllatunud, et Pindi kogudus oma liikmete arvu poolest on üsna suur: 340 liikmeannetajat möödunud aastal, sa-

mas nentis ta, et kohti, milles areneda, sest on siiski see liikmeannetajate arv üksnes kolmandik tegelikult koguduse hingekirjast olevatest inimestest. Samuti tõi ta puuduseks ka vähese armulaua käijate arvu, pannes siinse rahvale südamele kasutada enam neid armuvahendeid, mida koguduse liikmeks olemine tarvitada võimaldab. Samuti kiitis ta kogudust tema ettevõtlikkuse ja sõbraliku suhtumise eest kirikusse. Jumalateenistuse lõpus ütles oma tervitused ja õnnitlused ka Lasva valla vallavanem Jüri Nassar, soovides omalt poolt kogudusele heade suhete jätkumist ja koostöö arengut koguduse ja vallavalitsuse vahel. Vallavalitsuse poolse kingitusena andis ta ka kogudusele edasi tsheki kiriku välivalgustuse toetamiseks. Nende päevade kava lõpetas Pindi kirikus kontserdiga meie oma laulik, Kait Tamra. Minu suurimad tänusõnad kõigile neile koguduse liikmetele, kes oma panuse nende ürituste kordamiseks on andnud: kokkadele, koguduse noortele, neile, kes oma

panuse andsid kirikuloterii kordaminekuks ja kõigile teile, kes te oma külastustega meie koguduse sünnipäevast osa võtsite!

Oluline oli see nädal kogudusel

ka veel sel põhjusel, et 15. augusti ööl sai lõplikult täide viidud kiriku välivalgustuse plaan ja nüüdsest on igal ööl ka kaugemalt tulijaid tervitamas valgustatud kirikutorn. Selle eest ütlen koguduse nimel tänusõnad neile, kes selle teoks tegid: OÜ Kuustemäe; Lasva vald; Marko Krillo; Madis Riitsaar ja Andrus Treier.

Mait Mölder
Pindi koguduse diakon

Lasva Loomaperede park

Jaanikuu viimasel kolmandikul valmis Lasva küla südamesse, Palo parkmetsa, 29 betoonist looma kuju. Siin on võitlevad metsisekuked ja nende jõukatsumist pealtvaatav metsiseema; põõsa vilus peidus imetab metsseaema oma viit vöödilist põrsast; suurte mändide all on elusuurune haruliste sarvedega isapõder, kes silmitseb valvsa pilguga magavat põdralehma; isajänes mäenõlval on kaitsepositsioonil emajänes ja kahe pojaga; puujuurtel on koha sisse võtnud 4-liikmeline oravate pesakond; natukene eemal, liivasel mäenõlval, ukerdab 6 siilikera ja valvuri peaosatäitjateks on pargi serval männijuurikatel isaöökull, ema ja kaks poega. Nii kõiki kokku loendades jõuamegi 29 suure ja väikese kujukeseni, mis ilmestavadki Lasva külas paloparki. Kohalik rahvas kutsub seda kujude parkiks, loomaaiaks ja loomapargiks. Nime pole jõutud veel pannagi, sest tegijad on sellest suurest ja füüsilisest tööst nõnda väsinud, et lubavad nimel niiöelda ise kujuneda.

Lasva Vallavalitsus plaanis Palo parkmetsa muuta atraktiivsemaks, et ka meie valda oleks turistidel ja muidu huvilistel rohkem asja. Lasva valda läbib Piusa koobasteni viiv tee, millelt 500 meetri-

ne sissepõige tihendaks turistide päevakava, samas on supluseks kaunis liivarannaga Lasva järv. Mõte leiti Soomemaalt sõprusvaldlast ja kujude tegemisel osalesid Soomest harrastuskunstnikud Kerttu Mehtälä ja Arja Mustaniemi. Kerttu oli põhiline betoonitööde juhendaja ja Arja parimaks osaks oli loomade värvimine ja viimistlus. Kõik kujud on värvitud selliselt, nagu me neid loomi oleme looduses harjunud nägema. Möödasõitjad räägivad, et isapõder, kes on sõiduteelt hästi nähtav, eksitab

oma ehtsuses ära küll.

Üritus toimus koolitusena, mida toetas MTÜ ETNA Eestimaal, projekt FEM- Naisettevõtjate kohtumised Baltimere regioonis, Vaala vald Soomes ja Lasva Vallavalitsus. Lasva vallast osales koolitusel 7 mitme erineva eriala ja vanusega naist-huvilist. Kõik said ka koolitusmaterjalid, et tulevikus nende abil ise kujusid valmistada. Tulge ja uudistage teiegi!

Silja Vijar
Projekti juht

Kas Lasval oma "Nokia"?

Kui lugesin teadetetahvilt seda pika nimega üritust (valguse, muusika ja laulu vaatemäng) ei osanud ma ettegi kujutada, mis tegelikult toimuma hakkab. Otustasime koos perega vaatama minna, sest pidu ju peaaegu „kodu ukse ees“.

Juba Kääpalt Lasvale sõites oli meeldiv vaatepilt järvele. Sealt särasid vastu tuhat väikest tulukest, mis lausa kutsusid end imetlema.

Parkimine oli hästi korraldatud ja sujus igati. Rahvast oli nii „linnast kui laanest“.

Kell pool kümme eemaldus

kaldast parv ja laulma hakkasid Lasva neiud. See oli vapustav! Esines ka ansambel Sannalise, nemad on tuntud oma headuses. Kontserdi lõpetas ilutulestik- see pani õhtule tõelise punkti.

Kui koju sõitsime sillerdas järv ikka veel tuledes ja nagu öeldes: „kohtume järgmisel aastal“.

Jõudu Siljale ja tema meeskonnale ürituse jätkamiseks!

Kaja Loos
Kääpa külast.

Omaalgatus Kääpal

Neli küla poissi: Taavi, Kusti; Siim ja Märt korraldasid 13. augustil laululaval „Suvelõpupeo“.

Esinema oli palutud Meljo ja Taago Beatboxiga. Tantsuks mängis Dj. Teo.

Poistele olid abiks lapsevanemad ja omavalitsus, kes aitas helitehnikaga.

Üritus läks korda ja tahetakse järgmisel aastal uuesti teha.

Kaja Loos
Kääpa külast

Vallavalitsuse teated

Vallavalitsuse teated

Lasva valda kohaliku omavalitsuse volikogu valimiseks on moodustatud 2 valimisjaoskonda:

valimisjaoskond nr. 1 kuhu kuuluvad järgmised külad:

Andsumäe, Hellekunnu, Husari, Kaku, Kõrgessaare, Kūhmamäe, Lasva, Madala, Mäessaare, Noodasküla, Nõnova, Otsa, Pikakannu, Pindi, Pässä, Rusima, Saaremaa, Sooküla, Tammsaare, Tiri, Tohkri, Tüütsmäe, Voki-Tamme:

hääletamisruum asub Lasva rahvamajas;

valimisjaoskond nr. 2 kuhu kuuluvad järgmised külad:

Kannu, Kääpa, Lauga, Lehemetsa, Listaku, Mõrgi, Oleski, Paidra; Peraküla, Pikasilla, Puusepa, Tsolgo, Villa; hääletamisruum asub Kääpa väikeses koolimajas.

Väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda saavad valijad hääletada valimisjaoskonnas nr. 1, asukohaga Lasva rahvamaja.

Valijad, kelle elukoha andmed on rahvastikuregistrisse kantud Lasva valla täpsusega, saavad valida valimisjaoskonnas nr. 1.

Sotsiaalosakonna teated

Lasva valla sotsiaalosakonnast saavad taotleda parkimiskaarte järgmised liikumis- või nägemispuudega isikud:

- 1) alajäsemete liikumisfunktsiooni häire, kui kasutatakse abivahendeid (protees, kepp, kargud, ratastool jms)
- 2) nägemispuue-täielik nägemise kaotus, vaegnägija.
- 3) muu raskekujuline üldhaigestumine, mille tõttu on käimine tugevalt raskendatud.

Sotsiaalosakond ootab avaldusi laste koolitoidu ja töövihikute osalise kompenseerimise kohta kuni 21. septembrini 2005.

Täpsema info saamiseks pöörduda Lasva valla sotsiaalosakonda tel. 78 98247

Presidendi lossi külastus

"Mida nad seal vallas....!" jne. jne. Sajatamisi kuuleme pea igal päeval küll kaupluses, bussipeatuses, õllepudeli taga istujate suust, mujalgi.... Neis ringkondades valla positiivseid tegemisi ei kommenteerita. Ei leita see otstarbekas olevat, sest see ei ole minule ega sinule isiklikku kasu toonud! Kas kõik peab isiklikku kasu tooma? Mõnikord on vaja ka midagi muud näha, kui "vestluskaaslase" kibestunud füsionoomiat.

Reedel, 26. augustil, korraldas Lasva Vallavalitsus, peamiselt oma eakamatele kodanikele, huvireisi Tallinnasse. Eesmärk oli neid viia riigi pealinnas kohtadesse, kuhu harilikult ei satuta. Esimene peatus tehti Pirita

kloostri uue kiriku juures, kus külalisi võttis vastu preester isa Vello Salo, kes meid tutvustas uue kloostrikirikuga. Hoone on projekteeritud kahe Eesti arhitekti poolt. Ehitusliku teostuse sellele kaunile hoonele on teinud mitte - eestlastest ehitusmehed. Ju puuduvad meie tänastel ehitajatel kogemused, võib-olla ka tahtmine ilusaid hooneid püstitada. Sellest on kahju!

Peamiseks külastusobjektiks oli aga Vabariigi Presidendi lossi külastamine. Selleks oli suure teene osutanud vallavanem Jüri Nassar. Saime informatsiooni lossi ruumidest, ajaloo, ruumide otstarbest jne. Nii mõnigi sai istuda Riiginõukogu saalis laua taga, kus nõukogu liikmed arutavad

tähtsaid riiklikke asju; teha pilti Presidendi vastuvõtu saalis presidendi lipu all, mis meile on tuttav TV ekraani kaudu. Ka see oli väärt elamus.

Ah jaa, vahepeal ootepausil saime näha, kuidas Kunstimuseumi juures "vorbiti" järjekordset Kroonika menufotot.

Kasta saime ka Tallinnat "külastanud" keeristormi käest. Ka see oli omaette elamus - laulupeolistele tuttav nähtus.

Kas oli see valimiseelne reklaam? Ei, seda see ei olnud. See oli lihtsalt järjekordne tähelepanu pööramine valla eakamale elanikkonnale.

Kalle Arumägi

Looduslaager lastele

Augustikuu teisel nädalavahe-
tusel korraldas Pässä MTÜ EPR
Võru Seltsi kaasabil päevase loo-
duslaagri kohalikele lastele.

Külas käisid Margo Hurt, Janik

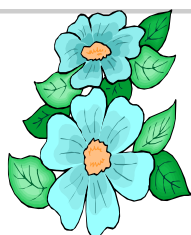
Rauba ja Riina Paat. Margo tut-
vustas kalapüügi vahendeid Tädi
Riina rääkis tervishoiust ning mida
teha õnnetuse korral

Onu Janik tõi kaasa akvalan-

gisti varustuse ja demonstreeris
selle kasutamist.

Karin Kinna
organiseerija

ÕNNITLEME JUUBILARE JA EAKAID SÜNNIPÄEVALAPSI

	Kauts Vambola	65	
	Helde Salme	65	
	Lehtmäe Vello	65	
	Horn Toivo	60	
	Kekišev Peeter	60	
	Kurim Külli	60	
	Riitsaar Ülo	60	
	Sõna Elvi	60	
Kinsigo Veera	90	Toom Ülo	55
Maask Amanda	90	Saag Aksel	55
Sarv Hans	85	Lehiste Astra	55
Riga Eha	80	Melts Külli	55
Tamsalu Linda	80	Vaarend Helvi	55
Piirioja Mahta	75	Järvpõld Villu	55
Kendaru Elmar	75	Mõttus Madis	50
Kasemets Elmar	70	Käo Arvet	50
Rist Eevi	70	Jenas Tarmo	50
Helde Vello	70	Tenson Vapper	50
Rebase Hans	70	Nurk Enn	50
Harak Aksel	70	Pärna Malle	50
Lepp Helve	70	Vassiljeva Taissia	50

Teated

14. oktoobril saavad soovijad minna Olustvere lossi vaatama teatrietendust "Onu Vanja" Pääse 150.– Lisandub sõidukulu. Etteregistreerimine ja piletite väljaost kuni 04.oktoobrini Lasva, Otsa, Kääpa ja Tsolgo raamatukogudes.

* * *

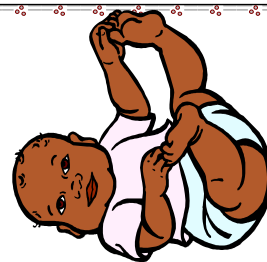
Lasva valla kultuuriosakonna korraldusel toimub **reis Paunvere Suurele Väljännitusele** 24. septembril väljumisega Lasvalt kell 8.00

Reisile ootame valla kauni kodu masti- vimpli omanikke ja kauni kodu nominente. Reis toimub tasuta, laadapileti lunastab igaüks ise.

Registreerime raamatukogudes kuni 20. septembrini.

UUED VALLAELANIKUD

*Kui on kodus kõige väiksem
hällimõõtu põngerjas,
siis on kindel - kõigist vahvam
on seesama põngerjas.*

Otto Toomas Kibena	21.04.2005	Deisy Jõõger	01.06.2005
Heddy Ploom	01.05.2005	Karolin Porman	19.06.2005
Rando Meidla	26.05.2005	Karl Liping	15.06.2005
Janne Laiv	01.06.2005	Kristo Vaarend	16.08.2005

Meie hulgast on lahkunud

*Mis tulema peab, see tuleb, kellel otsa saab aeg, see läheb.
Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe.*

V. Osila

Hans – Evald Olesk	01.05.1920—13.05.2005
Einar – Meinhard Lehiste	10.04.1933—18.05.2005
Senni Listak	18.11.1921—18.05.2005
Ülle Rästa	29.03.1961—24.05.2005
Otto Purru	08.09.1945—26.05.2005
Gaspar Kaust	24.03.1953—27.05.2005
Hilda Järvpõld	22.08.1909—08.06.2005
Valdur Puksand	11.10.1942—01.07.2005
Anna Zolotova	02.10.1908—08.07.2005
Eha Trumm	02.03.1930—19.07.2005
Endel Olesk	14.02.1941—24.07.2005
Vladimir Tuchin	11.11.1937—23.07.2005
Eldur Jõgeva	01.01.1925—15.08.2005

Lasva raamatukogu taas avatud

Pärast remonti on taas avatud Lasva raamatukogu ja Avalik Internetipunkt. Raamatukogu on saanud ilusa erksa värvikuue, uued aknad ja laevalgustid.

Tehtud töö eest tänan Lasva Vallavalitsust, kes seda ettevõtmist finantseeris.

Oodatud on kõik endised ja uued lugejad ning külastajad.

Rahvakalendri tähtpäevi

5.september - saharipäev
8.september - ussimaarjapäev
21.september - madisepäev
23.september - sügisene pööripäev
29.september - mihklipäev
Mihklipäeva peeti suvepoolaasta lõpetajaks ning talvepoolaasta alustajaks. Niisiis oli tegemist põl-

luharijale ja karjakasvatatajale väga olulise tähtpäevaga. Mihklipäeval tähistati suviste välistööde lõppu, peeti lõikuse- ja karjapäeva. Käidi mihklilaadal - kes müümas, kes ostmas, kes rohkem meelt lahutama. Mihklipäevaks pidi olema vili koristatud, juurvili talveks hoiule pan-

dud, kartul võetud. Mõnel pool arvati, et kapsaid ei tohi mihklipäeva nädalal hapnema panna, saavad kibedad ega kee talvel pehmeks. Kui mihklipäev noorõkuu sisse kannus, sis saavat külm sügüs ja sadavat vara lumi maaha. Vastseliina